

Notat

Dato: 16.04.2018
Arkivsak: 2016/2643-8
Saksbehandlar: laikle3

Til: Kontrollutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Forvaltningsrevisjon Rusførebyggjande arbeid

Fylkesrådmannen viser til vedtak i Kontrollutvalet 05.02.2018:

«1. Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune meiner det er særers lite tilfredsstillande at forbetningsarbeidet etter forvaltningsrevisjon av rusførebyggjande arbeid ikkje er ferdig, over 2 år etter at vedtaket i fylkestinget vart gjort.

2. Utvalet vil be om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding på punkta 3 og 5 innan 23.04.2018.»

Fylkesrådmannen viser til innsendt handlingsplan arkivsak 2016/2643-1, der tilrådingane i forvaltningsrevisjonen er delt inn i 8 punkt. Status pr 23.04.2018 er fylt inn med raud skrift.

Forbetningsarbeidet etter forvaltningsrevisjonen av rusførebyggjande arbeid er fullført. Undervegs i arbeidet er det lagt vekt på å hente inn best mogleg faglege innspel, medverknad frå fleire partar samt innspel og råd, særleg frå Møre- og Romsdal fylkeskommune som har brukt 7 år med prosjekt og pilotskular for å få til eit best mogleg system. Med auka kompetanse på rusførebygging er det naturleg å justere og forbetre tiltaka noko. Dette inneber:

- Forbetra retningslinjer
- Rettleiar til bruk for skulane i to versjonar:
  - brosjyre for tilsette, elevar og foreldre/føresette
  - digital utgåve med lenker til ressursar, informasjon og rettleiing på skulane sine nettsider
- Mal for handlingsplan og evalueringsskjema knytt til handlingsplanen

Retningslinjer, rettleiar, handlingsplan og mal for evaluering blir lagt i kvalitetssystemet. Skuleeigar følgjer også opp gjennom faste VBV-møte på skulane.

Handlingsplan og evalueringsskjema skal rapporterst inn til skuleeigar årleg. Retningslinjer for rusførebyggjande arbeid har vore justert fleire gonger dei to siste åra. Endeleg implementering av nye retningslinjer skjer frå og med skulestart 2018/19 og vert kunngjort i HFK sitt kvalitetssystem. Førebuing til implementering skjer gjennom nettverkssamling med skulane sine

representantar i Kjentmann 24. april 2018. Rutine for det rusførebyggjande arbeidet og rettleiaren skal vere klart i kvalitetssystemet frå 1. mai 2018, og skulane blir varsla omgåande.

Tilrådingar i forvaltningsrevisjonen	Tiltak v/ Hordaland fylkeskommune	Start/slutt	Ansvarleg	Status
<p>På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innan «Rusførebyggjande arbeid i vidaregåande skular», ber fylkestinget fylkesrådmannen å syte for å:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utarbeide retningslinjer eller rapporteringskrav for å sikre at skulane kartlegg risiko og utfordringar knytt til rus på sin skule, og følgjer kartlegginga opp som eit ledd i eit systematisk arbeid med elevane sitt psykososiale skulemiljø, jf. opplæringslova § 9a. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fylkesrådmannen skal utarbeide overordna retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet i dei vidaregåande skulane som skal gjelde frå hausten 2016. Retningslinjene skal omfatte punkt 1-6 i Fylkestinget sitt vedtak. - Det skal settast ned ei referansegruppe beståande av representantar frå opplæringsavdelinga, skuleleiinga, tillitsvalde, elevorganisasjonen, Bergen kommune og Korus. Referansegruppa skal ha ein rådgivande funksjon i arbeidet med nye retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet. - Nye retningslinjer skal leggjast fram for Ungdommens fylkesutval i mai, OPHE i juni, og kontrollutvalet i 	Mars-juni 2016	Fylkesdirektør opplæring	<p>Oppstart mars 2016</p> <p>Fylkesrådmannen har utarbeidd utkast til retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet i dei vidaregåande skulane. Retningslinjene skal på høring til medlemmene i referansegruppa i september 2016.</p> <p>Retningslinjene for rusførebyggjande arbeid som vart lagt fram for kontrollutvalet i september 2016, vart i september 2017 reviderte som resultat av nytt kapittel 9A i opplæringslova. Retningslinjene vart utarbeidd, og refererte til prosedyrar som var forankra i den førre lovteksten.</p>

	juni.			
2. Etablere krav om at skulane utarbeider rusførebyggjande planar, og krav til at desse planane blir følgt opp og revidert med jamne mellomrom, jf. opplæringslova § 9a og retningslinjer gitt i støttemateriell frå Helsedirektoratet om rusførebyggjande arbeid i skulen.	- Pålegg om utarbeiding av rusførebyggjande planar går inn som tema i arbeidet med nye retningslinjer for rusførebyggjande arbeid i vidaregåande skular. Sjå punkt 1	August 2018	Fylkesdirektør opplæring	<p>Skulane har til no ikkje vore pålagt å lage planar, men i Deloitte sin rapport frå oktober 2015 svarar 48,3 % av rektorane at dei hadde rusførebyggjande handlingsplanar. Frå og med skuleåret 2018/19 skal alle skular ha handlingsplanar.</p> <p>Krav om rusførebygging inngår i Handlingplan for oppfølging av eleven sitt psykososiale miljø.</p> <p>Retningslinjene er reviderte og forbetra. Dei viser til ein rettleiar til bruk for skulane og mal for handlingsplan med tilhøyrande evalueringsskjema. Rettleiaren inkluderer tre innsatsområde:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. førebygging 2. tidleg innsats 3. rutinar som skal følgjast ved mistanke om rus.
3. Sikre at skulane systematiserer kva tiltak dei nyttar i det rusførebyggjande arbeidet og i oppfølging av enkeltelevar.	- Skulane sine handlingsplanar vil vere eit viktig verkty for å styrke det systematiske arbeidet. Slike planar må sjåast i samheng med krav om internkontroll jf. oppl. § 9a. Det er og viktig å sikre oppdatert kompetanse i utarbeiding av planane. Kjentmann er eit tiltak som går ut på å sikre at skular har	April-august 2018	Fylkesdirektør opplæring Fylkesdirektør opplæring har ansvar for å etterspørje systematikk og tiltak gjennom det verksemdbaserte vurderingsarbeidet, jf. §9a.	<p>Dette kravet vil gå inn som ein del av nye retningslinjer for rusførebyggjande arbeid frå hausten 2018, jf. Punkt 1, og gå inn som ein del av skulane sine handlingsplanar.</p> <p>'Kjentmann'-ordninga er etablert i alle skulane. 18 skular har fullført kursa, 17 skular starta opp haust 2016.</p> <p>Ny prosjektkoordinator i Antidoping Norge tilbyr kompetanseheving til alle skulane på feltet doping og rus</p>

	personale som har gjennomgått kurs/kompetanseheving for å sikre ei mest mogleg kompetent handtering av konkrete situasjonar og kompetanse i det førebyggjande arbeidet. Alle skular i HFK skal ha ein kjentmann, og kjentmannen skal bidra i utarbeiding av skulane sine handlingsplanar.			Gjennom retningslinjene, rettleiaren og skulane sine egne handlingsplanar og oppfølging av desse, sikrar skuleeigar systematisk oppfølging av det rusførebyggjande arbeidet på skulane. Systemet med Kjentmann, kompetanseheving ved KoRUS Vest og deling av erfaring i nettverk støttar både skulane sitt arbeid og oppfølginga av elevane.
4. Sikre at skulane involverer helsesøster og dei kommunale helsetenestene i rusførebyggjande arbeid i tilstrekkeleg grad både på skulane og på systemnivå jf. rettleiar til forskrift om kommunen sitt helsefremjande og førebyggjande arbeid i helsestasjon og skulehelseteneste.	<ul style="list-style-type: none"> - Utarbeide retningslinjer for skulane sitt arbeid med handlingsplanar som sikrar involvering av helsesøster og kommunale helsetenester, - jf. Tiltak punkt 1. 	Mars - juni	Fylkesdirektør opplæring	<p>Dette kravet vil gå inn som ein del av nye retningslinjer for rusførebyggjande arbeid frå hausten 2016, jf. Punkt 1, og gå inn som ein del av skulane sine handlingsplanar for å sikre gode skulemiljø. Fylkesrådmannen vil sette tema på dagsorden på skulemiljøkonferansen i september 2017 der rektorar og elevinspektørar møter. Der kan skulane dele erfaringar.</p> <p>(vedlegg)</p>
5. Utarbeide retningslinjer for samarbeid mellom dei vidaregåande skulane og relevante samarbeidspartnarar i det rusførebyggjande	Pålegge skulane å gjennomføre Kjentmannprogrammet innan 2016, og krav om å delta i nettverk saman med andre skular i fylkeskommunen som oppfølging av kursrekkja.	2015-2016 Des.2016	Fylkesdirektør opplæring	<p>Alle skulane har gjennomført Kjentmannskulering. Å gjere ordninga med kjentmann betre kjent blant elevane er del av dei nye retningslinjene.</p> <p>At skulane skal delta i nettverk med andre</p>

de arbeidet.	<p>Halde fram forpliktande samarbeid i SLT nettverket</p> <p>Det er utarbeidd rettleiar for samarbeid mellom dei vidaregåande skulane og andre relevante samarbeidspartnarar. Denne vert implementert frå og med skuleåret 2018/19. Rutine for det rusførebyggjande arbeidet og rettleiaren skal vere klart i kvalitetssystemet frå 1. mai 2018, og skulane blir varsla omgåande.</p>	<p>April 2018</p> <p>April 2018</p>		<p>skular og samarbeidspartar, er også nedfelt i retningslinjene.</p> <p>Fylkesdirektør opplæring held fram med å delta i SLT-nettverk.</p> <p>Eksterne samarbeidspartar deltok i arbeidet med å utarbeide retningslinjer samt lage ein rettleiar, i oktober 2017. Desse samarbeidspartane utgjer no ei referansegruppe og blir invitert til å vurdere behov for justering av planane og rettleiaren.</p> <p>Rettleiaren har både fysisk og digitalt format: ei brosjyre, nyttig, praktisk og med god design ved hjelp av kommunikasjonsseksjon en. I digital utgåve vil han også ha hyperlenker og direkte koplingar til ressursbankar. Rettleiaren skal leggjast ut på skulane sine heimesider og vere tilgjengeleg for alle tilsette, elevar og foreldre/føresette.</p>
6. Sikre at elevar og føresette blir involvert i det rusførebyggjande arbeidet slik det går fram av Helsedirektoratet sitt støttemateriell for rusførebyggjande arbeid i	Denne tilrådinga vil gå inn som del av Nye retningslinjer for rusførebyggjande arbeid i dei vidaregåande skulane, jf. punkt 1.	Mars- juni 2016	Fylkesdirektør opplæring	<p>Oppstart mars 2016</p> <p>Jf. Retningslinjer, vedlegg</p>

skulen.				
7. Laga handlingsplan innan 01.03.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.	Utarbeide oversikt til kontrollutvalet som viser tiltak og status for oppfølging av tilrådingar i revisjonsrapport.		Fylkesdirektør opplæring	Leverert 01.03.16
8. Saka vert sendt ungdommens fylkesting for uttale. Ungdommens fylkesting og elevorganisasjonen i Hordaland vert inkluderte i arbeidet med handlingsplanen	Etablere referansegruppe for utarbeiding av retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet i dei vidaregåande skulane i HFK. Representantar frå Ungdommens fylkesting og Elevorganisasjonen i Hordaland vert invitert til å delta i referansegruppa som skal ha ein rådgjevande funksjon.	Mars 2016	Fylkesdirektør opplæring	Deltakarane i gruppa som gav innspel til arbeidet, har takka ja til å fungere som referansegruppe. I tillegg til representantar frå Ungdommens fylkesting og Elevorganisasjonen deltok representantar frå skuleleiing, elevteneste, Bergensklinikkene, Utekontakten og skulehelsetenesta.